

ПОСОХОВА Я.С.

канд. психол. н.
вкладач кафедри соціології та психології факультету №6
Харківського національного університету внутрішніх справ

РОЛЬ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ (ІНСПЕКТОРІВ) ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Вступ. Професійна діяльність інспекторів патрульної поліції зосереджена на різноманітних завданнях серед яких: патрулювання міста та оперативний виїзд на будь-які виклики за номером 102; реагування на порушення правил дорожнього руху та пояснювання важливості дотримання ПДР; запобігання будь-яким правопорушенням, їх виявлення й реагування на них у межах своїх повноважень тощо. Однією з пріоритетних складових професійної діяльності інспекторів патрульної поліції є комунікативний компонент, який пов'язаний з постійною взаємодією з водіями транспортних засобів та учасниками дорожнього руху. Оскільки дана взаємодія має публічний характер, то нерідко може супроводжуватися конфліктами і маніпуляціями при спілкуванні. Інколи у таких мовленнєвих ситуаціях професійні дії поліцейських вказують на їх неспроможність та професійну уразливість під час виконання завдань.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування ролі комунікації у період підготовки та під час професійної діяльності інспектора патрульної поліції.

Результати дослідження, обговорення та висновки. Більшість дослідників вивчають специфіку комунікації у курсантів, слухачів курсів первинної професійної підготовки поліцейських та діючих працівників поліції як одну із необхідних складових їх професійної компетенції.

Професійне спілкування поліцейського – це різновид спеціально організованої взаємодії людей (керівників і підлеглих; працівників, рівних за посадовим становищем; працівників і представників засобів масової інформації; працівників та громадян; працівників і правопорушників), змістом якого є пізнання, обмін інформацією та вплив учасників комунікативного процесу один на одного з метою вирішення правоохоронних завдань. Стосовно професійного

спілкування поліцейського можна сказати, що воно відбувається як контакт: ситуаційно-діловий, юридичний, статусно-рольовий, пізнавально-оцінювальний, міжособистий та інформаційний [1, с.22-24].

Так, І.В. Семчук та Ю.В. Слободчикова вважають, що «у психологічній науці і практиці роль комунікативної компетенції можна визначити як вузлову систему утворюючу категорію, так як з її допомогою можна пояснити ряд феноменів взаємодії в процесі професійної діяльності між людьми». Авторки зазначають, що від «комунікативної компетентності працівника поліції, його потреб і специфіки мотивації в професійному спілкуванні залежить характер його комунікативної активності і він визнає комунікативні цінності» [2, с.250].

Т.В. Крашеніннікова визначає професійну комунікативну компетентність як «складне психологічне утворення, що формується на базі комунікативної компетентності людини в умовах конкретної фахової діяльності, що можна уявити у вигляді системи значимих для працівника відносин, умінь і навичок спілкування». Авторка говорить, що у повсякденній діяльності працівників поліції присутні різноманітні ситуації конфліктної взаємодії різного рівня, переважно агресивного за своєю формою спілкування (очна ставка, обшук, допит тощо). Дослідниця вважає, що основу фахового спілкування працівника поліції складають саме контакти в агресивному комунікативному середовищі [3, с.11-12].

Т.В. Нікітіна вважає, що комунікативна освіта курсантів відомчих ВНЗ є невід'ємною складовою їхньої професійної підготовки. «Заняття курсантів науково-дослідницькою діяльністю сприяє формуванню особистості курсанта відомчого вищого навчального закладу, який зможе вільно орієнтуватися в міжособистісних відносинах, придбає соціальну самостійність, стане мобільним і кваліфікованим, який вміє приймати складні службово-виробничі рішення і ефективно обмінюватися інформацією в різних ситуаціях спілкування в своїй майбутній професійній діяльності» – говорить авторка [4, с.42].

О.А. Липіна в своєму дослідженні слухачів – поліцейських, проаналізувала їх промову та письмові роботи, та виявила найбільш актуальні проблеми в їхній мові. Авторка говорить: «Крім поширених синтаксичних і пунктуаційних помилок

очевидні порушення комунікативних якостей мовлення: відсутність логіки викладу; відсутність точності слововживання; порушення лаконічності мови... присутні значні порушення при підготовці службових документів (рапортів, протоколів, доповідних записок)» [5, с.43].

«Комплекс вправ сприятиме розвитку пізнавальної активності слухачів, більш глибокому засвоєнню матеріалу, розвитку уваги і мислення...розширенню словникового запасу, розвитку навичок письмової ділової комунікації та вихованню у слухачів вимогливого ставлення до власної мови - як письмової, так і усної» – резюмує О.А. Липіна [5, с.45].

Рівень комунікативної компетенції працівників правоохоронної системи, за В.Ф. Родіним та В.Л. Цветковим, знаходиться в прямій залежності від їх загального розвитку, культури, широти світогляду, наявності різнобічних знань, сформованості певних моральних принципів. Однією з найважливіших психологічних особливостей комунікації в системі МВС, на думку авторів, є професійна спрямованість, яка пов'язана з необхідністю встановлення осіб, які вчинили злочини, свідків, потерпілих та інших, тобто існує певна заданість параметрів спілкування. Дослідники вважають, що кожен працівник повинен мати необхідні комунікативні якості, такі як уміння: швидко встановлювати психологічний контакт з незнайомими людьми і вміння їх розташувати до себе; слухати інших людей; здійснювати психологічний вплив на людей під час виконання службових завдань; долати психологічні бар'єри в спілкуванні і т.д. [6, с.278-279].

Таким чином, аналіз численної літератури свідчить, що комунікація в професійній діяльності працівника поліції відіграє важливу роль та пов'язана з безпосередньою взаємодією між людьми. І від того на якому рівні дана взаємодія буде відбуватися, залежить формування і становлення працівника поліції нового часу, здатного виконувати поставлені перед правоохоронними органами завдання на високому професійному рівні.

Перспективи подальших досліджень. Для більш глибокого вивчення окресленої проблеми, доцільно буде провести емпіричне вивчення

комунікативної компетентності працівників поліції в період підготовки та в процесі професійної діяльності.

Список літератури:

1. Посохова Я.С. Пам'ятка працівника Національної поліції України: Інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських / [уклад.: Клименко І.В., Швець Д.В., Євдокімова О.О., Посохова Я.С.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 52 с.
2. Семчук И.В., Слободчикова Ю.В. Формирование коммуникативной компетентности сотрудников ОВД в процессе профессиональной деятельности // *Вестник Московского университета МВД России*. 2017. №4. С. 249-253.
3. Крашеніннікова Т.В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції: навч. посіб. Дніпро: Адверта, 2017. 107 с.
4. Никитина Т.В. Формирование профессиональной коммуникативной компетентности курсантов в процессе научно-исследовательской работы // *Вестник НВГУ*. 2017. №3. С. 39-43.
5. Липина Е. А. Проблемы письменной речи сотрудников полиции (нарушение лексических норм) // *Правопорядок: история, теория, практика*. 2016. № 2 (9). С. 42-45.
6. Родин В.Ф., Цветков В.Л. Коммуникативное общение в профессиональной деятельности сотрудников ОВД РФ // *Вестник Московского университета МВД России*. 2017. №5. С. 278-281.

РЕШЕТНЯК Д.

студент 4 курсу

Харківської державної академії фізичної культури

Науковий керівник: ПАВЛИК О. М.

канд. психол. н., доцент,

доцент кафедри педагогіки та психології

Харківської державної академії фізичної культури

ВОЛЬОВІ ВЛАСТИВОСТІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ

Вступ. Поняття "воля" - одне з найбільш складних в психології. Воно розглядається і як психічний процес, і як аспект більшості інших найважливіших психічних процесів та явищ, і як унікальна здатність особистості довільно контролювати свою поведінку [4 С36-76].

Свідоме регулювання людиною своєї поведінки і діяльності, пов'язане з подоланням внутрішніх і зовнішніх перешкод [2, 3].

У деяких наукових працях слово «воля» виступає як синонім вольової регуляції, тобто здібності людини долати труднощі. Воля як процес - це не

